

اثر بخشی بسته آموزشی

در اندگان

به استناد

دکتر محسن شکوهی یکتا استاذ دانشگاه تهران

نویسندگان

دکتر مریم محمودی

دکتر سعید اکبری زردخانه

دکتر محسن شکوهی یکتا

ثریا علوی نژاد

سعید سجادی اناری

فهمیمه قهوه چی

مهدیه برزگری سلطان احمدی

دکتر روح الله حدادی

غلامرضا سهراب پور

فاطمه پوران

سرشناسه	: شکوهی یکتا، محسن، ۱۳۳۸-، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه مقالات اثربخشی بسته آموزشی رانندگان به اهتمام محسن شکوهی یکتا
مشخصات نشر	: نویسندگان محسن شکوهی یکتا... [و دیگران]
مشخصات ظاهری	: تهران مؤسسه فرهنگی هنری تربیت نوین ۱۳۹۷.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰۳۲-۷-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نویسندگان محسن شکوهی یکتا، سعید اکبری زردخانه، مریم محمودی، فهیمه قهوه چی، سعید سجادی اناری
موضوع	: رانندگان اتوبوس - ایران - بهداشت روانی - مقاله ها و خطابه ها
موضوع	: Bus drivers- Iran- Mental health- Addresses- essays- lectures
موضوع	: رانندگان اتوبوس - ایران - آموزش حین خدمت - مقاله ها و خطابه ها
موضوع	: Bus drivers- Iran- In service training-Addresses- essays- lectures
رده بندی کنگ	: HD۸۰۳۹/ش۸م۳ ۱۳۰۷
رده بندی دیویی	: ۳۳۱/۷۶۲۹۲۸۴۴
شماره کتاب شناسی	: ۵۵۷۳۷

نام کتاب:	مجموعه مقالات اثربخشی بسته آموزشی رانندگان
به اهتمام:	دکتر محسن شکوهی یکتا
ناشر:	مؤسسه فرهنگی هنری تربیت نوین
تیراژ:	۲۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۷
قیمت:	۱۳۰۰۰ تومان
لیتوگرافی، چاپ و صحافی:	دیبا رنگ
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰۳۲-۷-۸
	ISBN: 978-622-99032-7-8

فهرست مطالب

۵.....	فهرست مطالب
۷.....	پیشگفتار
۹.....	اثربخشی بسته آموزشی روان‌شناختی رانندگان بر رفتارهای دوستانه و احساس خصومت رانندگان اتوبوس‌های درون‌شهری تهران
۳۱.....	ارتقاء ایستادگی و روان‌درستی رانندگان اتوبوس: مطالعه اثربخشی مقدماتی
۴۳.....	تأثیر آموزش مهارت‌های روانی اجتماعی بر مدیریت استرس شغلی و روان‌شناختی رانندگان اتوبوس
۵۵.....	اثربخشی بسته آموزش مهارت‌های روانی - اجتماعی بر سلامت روان رانندگان
۶۷.....	اثربخشی آموزش مهارت‌های روانی - اجتماعی بر رضایت شغلی و فرسودگی شغلی رانندگان اتوبوس
۹۷.....	اثربخشی آموزش مهارت‌های روانی - اجتماعی رانندگان بر پرخاشگری و خشم آنان

پیشگفتار

عوامل روانی در کنار خطرات فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک و بیولوژیک محیط کار یکی از عوامل خطر ساز اصلی در محیط‌های کاری محسوب می‌گردند و استرس شغلی در بین عوامل روانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از سوی دیگر، رانندگی اتوبوس یکی از مشاغلی است که در آن فرد در موقعیت‌های پراسترس و شرایط نامناسب همچون حجم بالای ترافیک، آلودگی هوا و فشار کاری زیاد، کار می‌کند. ویژگی‌های متعددی از محیط‌های کاری رانندگان حمل و نقل عمومی شهری، ممکن است در ایجاد سطوح بالای استرس شغلی و ریسک‌های سلامتی مشارکت داشته باشد. زخم ناخوشی و مرگ و میر رانندگان اتوبوس، بر نقش عمده استرس شغلی در سلامت رانندگان اشاره دارد. در عین حال، تصادفات وسایل نقلیه یکی از بزرگترین دلایل آسیب‌ها، معلولیت‌ها و مرگ‌ها به شمار می‌آید.

شرایط لازم برای یک رانندگی مناسب بسیار زیاد است؛ از جمله می‌توان به شرایط روانی، اخلاقی، اجتماعی، تجربه، استعدادها و طبیبی، دقت و تعادل روانی اشاره کرد که کل آنها، شرایط لازم برای صلاحیت فرد جهت رانندگی را تأمین می‌کنند. رانندگی به واسطه نیاز به تمرکز و دقت بالا، مسئولیت جان مسافران و شرایط جوی و جاده‌ای جزو مشاغل پرتنش طبقه‌بندی می‌شود. برخی افراد رانندگی را به عنوان یک شغل و حرفه برگزیده‌اند، که از آن میان رانندگان اتوبوس از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند، چرا که اتوبوس از پر استرس‌ترین مصادیق حمل و نقل عمومی بوده و بخش عظیمی از جابجایی مسافران درون شهری و برون شهری را بر عهده دارد.

در بسیاری از کشورها و از جمله ایران، هنوز برنامه‌های مدون پیشگیرانه و آموزشی برای کاهش این گونه مشکلات رانندگان وجود ندارد این در حالی است که سال‌هاست کشورهای اروپایی به اهمیت آموزش‌های اجباری ضمن خدمت در حوزه‌های مختلف به‌ویژه رانندگان اتوبوس‌های درون شهری، به‌منظور کاهش سوانح رانندگی، پی برده‌اند.

تردد حدود ۷ هزار اتوبوس شرکت واحد و جابه‌جایی بیش از ۵ میلیون مسافر در خیابان‌های شلوغ کلان‌شهری مانند تهران، ترافیک سنگین، برخورد نامناسب برخی از مسافرین، تحمل آلودگی هوا

و آلودگی‌های صوتی می‌تواند نقش مؤثری در افزایش تصادفات، برخوردهای لفظی میان رانندگان با سایرین و سوانح داشته باشد.

مؤسسه فرهنگی تربیت نوین از سال ۱۳۹۰ با همکاری دانشگاه خواجه‌نصیرالدین طوسی اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی برای رانندگان شرکت واحد اتوبوسرانی تهران نموده است. در این دوره‌های آموزشی، مدرسین باتجربه و آموزش دیده مباحث علمی مدون را در قالب آموزش‌های یکسان به رانندگان ارائه می‌نمایند. این دوره‌های آموزشی در ۸ جلسه یک‌ساعت و بیست دقیقه برای رانندگان ارائه می‌شود و شامل موضوعاتی نظیر مدیریت استرس، مدیریت خشم، مدیریت زمان، رانندگی انتقام‌جویانه و ارتباط مؤثر می‌گردد.

مجموعه مقالات حاضر بررسی علمی اثربخشی این دوره آموزشی بر متغیرهای متعددی از جمله سلامت روان رانندگان، رضایت شغلی آنها، فرسودگی شغلی، میزان استرس و خشم تجربه شده، میزان تصادفات و رضایت‌مندی مسافران پرداخته است. اکثر این پژوهش‌ها نشان داده‌اند که برنامه آموزشی طراحی شده برای رانندگان در کاهش استرس، خشم، فرسودگی شغلی و تصادفات مؤثر بوده و موجب ارتقای سلامت روان رانندگان، رضایت شغلی آنها و همچنین افزایش رضایت‌مندی مسافران شده است. امید است مجموعه پژوهش‌های حاضر بتواند برای متخصصان و دست‌اندرکاران بهداشت روانی جامعه، بعنوان یک الگوی ملی موفق در برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی عملکرد مورد استفاده قرار گیرد.

دکتر محسن شکوهی‌یکتا

استاد دانشگاه تهران